

N:o 139.

Af Herr Grefve E. Sparre: Angående ökande af fonden för odling af sankta trakter samt ändring i vilkoren för utlemnande af lån ur samma fond.

Redan sistlidna år tillät jag mig föreslå ändring i vilkoren för lån ur den fond, som vid 1883 års Riksdag beviljades till befordrande af odling af sankta trakter, och Riksdagen beslöt, med anledning deraf, nedsättning af räntan och amorteringen å dessa lån. Beträffande det af mig derjemte väckta förslag att lån skulle lemnas till fullständigare vattenafledning å redan odlad mark, samt vid nyodling till ej blott vattenafledningen och afdikningen utan äfven till sjelfva odlingen, ansåg Stats-Utskottet, till hvilket motionen remitterades, sig »sakna skäl att *då* föreslå en så genomgripande förändring i de blott för två år sedan af Riksdagen fastställda föreskrifterna», och denna åsigt blef, ehuru icke utan motsägelser i begge Kamrarne, af Riksdagen godkänd.

Ännu ett år har derefter förgått, och erfarenhet har vunnits angående de i fråga om lånens utlemnande meddelade föreskrifter, på samma gång som meningen stadgat sig angående lånerättens utsträckning.

I flera andra länder hafva, redan för lång tid tillbaka, åtgärder vidtagits för att underlätta utförandet af de jordförbättringar, utan hvilka jordbruket i vår tid icke mera bär sig. Afsigten med våra hypoteksinrättningar var beredande af medel för åstadkommande af sådana grundförbättringar. Men, dess värre, underlät man att iakttaga sådana försigtighetsmått, hvarigenom man kunde förvissa sig om att det afsedda ändamålet uppnåddes. Följden deraf är, att ännu i denna stuud en jemförelsevis obetydlig del af Sveriges åkerjord är underdikad, ehuru behovet deraf är större än i andra länder, med afseende å dels den åtminstone i flera provinser ogenomsläppliga alfven, dels våra korta somrar, och nödvändigheten att, af detta skäl verk-

ställa sådden så tidigt, att mognaden inträffar före den tid, då densamma motverkas eller hämmas af de långa och kalla nätterna.

Utan att ens antyda, ännu mindre uttala något tvifvel om lämpligheten af denna fond för torrläggning af sanktrakter, hvaraf, på sätt erfarenheten ådagalagt, endast några delar af landet hafva gagn genom ökande af den odlade jordens areal, vågar jag påstå, att hvad oss under nuvarande tid af ett för jordbruket oerhördt betryck göres behof, är befrämjandet af ett intensivare jordbruk, och såsom vilkor därför af den fullständiga grunddikning af jorden, som, på sätt redan blifvit nämnt, i flera andra af klimat och naturförhållanden vida mera än vårt gynnade länder med stora uppoffringar af statsmakterna befordrats och såmedelst mera allmänt kommit till stånd. Utan en sådan fullständigare afdikning, som ensamt möjliggör jordens djupare bearbetning och såmedelst ökar dess produktionskraft, anser jag jordbrukaren i den kamp för tillvaron, han nu har att uthärda, omöjlig kunna bestå.

Ehuru jag mer än väl inser, att de medel staten för detta ändamål skulle kunna disponera, och hvilka för att komma mindre jordbrukare till godo torde böra begränsas till ett maximum för hvar och en, svårligen kunna förslå för att snart åstadkomma en allmännare underdikning, vågar jag tro, att det exempel, som såmedelst gifves, snart nog skulle sporra jordbrukare i hela landet till efterföljd. Detta är den erfarenhet, som vunnits genom de af Elfsborgs läns Norra Hushållningssällskap beviljade lån för underdikning, och länets landsting har, för utredning af frågan, huru vida landstinget borde för nämnda ändamål anvisa en fond, tillsatt en komité, som yttrat sig för denna mening, i händelse Riksdagen ej tar saken om hand.

Lyckligtvis äro också, i fråga om meddelande af lån ur den så kallade mossodlingsfonden, genom Kongl. kungörelsen den 28 September 1883 och Landtbruksakademiens förvaltningskomiténs instruktion för upprättandet af planer till vattenaftappningar och odlingar, sådana föreskrifter meddelade rörande planens fullständighet och kontrollen öfver dess iakttagande samt arbetets utförande, att dessa föreskrifter, hvilka redan i två år tillämpats och befunnits ändamålsenliga, torde kunna anses äfven i nu omförmälda hänseende betryggande i fråga om medlens behöriga användande.

Då likväl det för odling af sanktrakter anvisade belopp af en million kronor årligen icke kan anses tillräckligt för det af mig afsedda ändamål, så torde beloppet böra ökas till två millioner kronor årligen.

Äfven om *framdeles* — ty för närvarande äro statskassans tillgångar fullt tillräckliga — upplåning skulle för ändamålet erfordras, så torde, derest det af staten i stor skala bedrifna, och för hvarje tänkare i sanning oro-

väckande upplåningssystemet af andra skäl ännu vidare måste fortsättas, och först småningom kan reduceras, svårligen ett användande för mera i ordets egentligaste mening produktiva ändamål än jordens förbättrande kunna upptäckas.

På grund häraf och då Kongl. Landtbruksakademiens förvaltningskomité hemställt, att lån ur berörda fond måtte lemnas ej blott för sankta trakters torrläggning utan äfven för odlingen, tillåter jag mig vördsamt föreslå,

att Riksdagen för sin del måtte besluta den ändring i de för erhållande af lån ur den så kallade mossodlingslånefonden genom Kongl. kungörelsen den 28 September 1883 meddelade föreskrifter, att dels lån beviljas för vattenledning och fullständig afdikning jemväl af andra än i vanlig bemärkelse sankta eller vattensjuka marker, dels vid odlingsföretag lån beviljas icke blott till vattenafledningen och afdikningen utan jemväl till odlingen, äfvensom att den af Riksdagen 1883 beviljade fond för odling af sankta trakter, med ändring af benämningen, höjes från en million till två millioner kronor årligen.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles.

Stockholm den 27 Januari 1886.

Eric Sparre.

N:o 140.

Af Herr Grefve E. Sparre: Om ändring i 4 § af Kongl. förordningen om nya vexellagens införande den 7 Maj 1880.

Kongl. förordningen om nya vexellagens införande den 7 Maj 1880 innehåller i 4 § följande: